

Γνωρίζοντας τα νεοκλασικά
κτήρια
και τις πλατείες της πόλης μας

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια προσπάθεια ανάδειξης των **ιστορικών κτηρίων** της Πάτρας του 19ου αιώνα. Οι ίδιοι οι μαθητές με την ενεργό συμμετοχή τους και την περιδιάβασή τους στο κέντρο της πόλης τους, της Πάτρας συγκέντρωσαν κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά και ιδεολογικά στοιχεία μέσα από τη βιωματική προσέγγιση του χώρου και την επαφή τους με τις **πλατείες** και τα **νεοκλασικά κτήρια** .

Οι μαθητές θα περπατήσουν στους δρόμους και τις πλατείες της πόλης, θα παρατηρήσουν τα νεοκλασικά κτήρια, θα ερευνήσουν το ρυθμό και τη χρησιμότητά τους στο παρελθόν και το παρόν και θα (εξ)οικειωθούν με τα χωρικά τεκμήρια μέσα από τη βιωματική και ενεργό μάθηση. Επιπλέον θα εργαστούν ομαδικά και θα επισκεφτούν την πόλη.

- ❖ Οι **μαθητές** μέσω του μαθήματος της **τοπικής ιστορίας** θα αντλήσουν ιστορικές γνώσεις για την πόλη τους και θα καλλιεργήσουν την συλλογική ταυτότητα και το αίσθημα του συνανήκειν.
- ❖ Το ζητούμενο είναι να αγαπήσουν την ιστορία, εκκινώντας από τα άμεσα και τα οικεία στοιχεία του χώρου, όπου κινούνται και ζουν καθημερινά, να αναπτύξουν το **ομαδοσυνεργατικό πνεύμα** και το **διάλογο** και να εγερθεί η **ερευνητική** και **ανακαλυπτική** τους διάθεση μέσα σε ένα ευέλικτο και ευχάριστο μαθησιακό περιβάλλον, επιστρατεύοντας και τις ΤΠΕ.

Ειδικοί Στόχοι

- ❖ Να αναπτύξουν ιστορική συνείδηση ως αποτέλεσμα ιστορικών και ιδεολογικών διεργασιών και αλληλεπιδράσεων.
- ❖ Να διαμορφώσουν εθνική ιστορική συνείδηση καθώς και ατομική και συλλογική ιστορική αυτογνωσία.
- ❖ Να αποκτήσουν ιστορικές γνώσεις για τη δημιουργία και την εξέλιξη της Πάτρας το β' μισό του 19ου αιώνα, γνωρίζοντας τις πλατείες και τα κτήριά της.
- ❖ Να αντιληφθούν τη σχέση της τοπικής ιστορίας με την εθνική ιστορία και να επιδείξουν γνήσιο ενδιαφέρον για τον τόπο τους.
- ❖ Να κατανοήσουν τον τρόπο ζωής των κατοίκων της Πάτρας του 19ου αι.
- ❖ Να κάνουν συσχετίσεις και ταυτίσεις με το παρόν.
- ❖ Να αναδείξουν τα πολιτισμικά στοιχεία της πόλης και να συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητά τους.
- ❖ Να επιτευχθεί το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία της Πάτρας.
- ❖ Να καλλιεργηθεί η ιστορική ενσυναίσθηση μέσω της ομαδοσυνεργατικής/ανακαλυπτικής, βιωματικής μάθησης.

Πλατεία Γεωργίου Α΄

Η «καρδιά» της σύγχρονης Πάτρας

- ❖ Η **Πλατεία Γεωργίου Α΄** δημιουργήθηκε τον 19ο αιώνα, αμέσως μετά την απελευθέρωση της πόλης, και αποτελεί την πιο γνωστή πλατεία της σύγχρονης Πάτρας. Σχεδιάστηκε το 1829 από τον μηχανικό Σταμάτη Βούλγαρη, στο πλαίσιο της ανοικοδόμησης της πόλης μετά την Ελληνική Επανάσταση.
- ❖ Μέσα στα χρόνια άλλαξε πολλές ονομασίες, όπως **Δημοκρατίας**, **Όθωνος** και **Εθνική**. Το 1863 μετονομάστηκε οριστικά σε «Γεωργίου Α΄», παίρνοντας το όνομά της από τον τότε βασιλιά της Ελλάδας.

- ❖ Η **πλατεία** χαρακτηρίζεται από τη συμμετρική αρχιτεκτονική της και τα νεοκλασικά κτίρια που την περιβάλλουν. Τα διάσημα **σιντριβάνια της** με τα **φτερωτά λιοντάρια** αποτελούν διαχρονικό σύμβολο της πόλης και συνδέονται αισθητικά με το έργο του Ερνστ Τσίλλερ.
- ❖ Στη δυτική πλευρά της δεσπόζει το ιστορικό Θέατρο «**Απόλλων**», το οποίο αποτελεί έργο του ίδιου διάσημου αρχιτέκτονα και είναι ένα από τα παλαιότερα θέατρα της Ελλάδας.

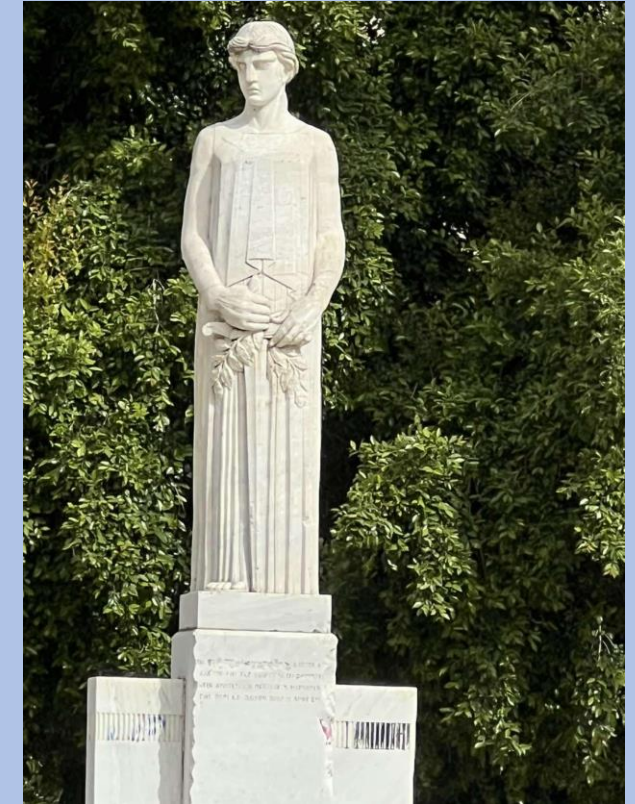
- ❖ Στις αρχές του 20ού αιώνα, η πλατεία αποτελούσε το εμπορικό και κοινωνικό κέντρο της Πάτρας, γεμάτη από παραδοσιακά καφενεία, άμαξες και αρχοντικά, με τις παλιές φωτογραφίες της εποχής να θεωρούνται σήμερα πολύτιμα ιστορικά ντοκουμέντα.
- ❖ Σήμερα, η πλατεία παραμένει άρρηκτα συνδεδεμένη με την πολιτιστική ζωή της πόλης, καθώς αποτελεί το επίκεντρο του Πατρινού Καρναβαλιού, φιλοξενώντας τις μεγάλες τελετές, τις δράσεις και τις συναυλίες της διοργάνωσης.

Η πλατεία Βασιλίσσης Όλγας

- ❖ Αρχικά η πλατεία ονομαζόταν «**Πλατεία Ομονοίας**» και αργότερα πήρε το όνομα της βασίλισσας Όλγας, συζύγου του βασιλιά Γεωργίου Α΄. Μετά το 1974 **μετονομάστηκε** επισήμως σε «**Πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως**» προς τιμήν των αγωνιστών της Ελληνικής Αντίστασης στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρ' όλα αυτά, οι περισσότεροι συνεχίζουν να τη λένε «**Πλατεία Όλγας**».
- ❖ Η πλατεία Όλγας δεντροφυτεύτηκε και έγινε ένας ολόφυτος δημόσιος χώρος αναψυχής, που αποτέλεσε και τον παιδικό κήπο του Κωστή Παλαμά. Ασύλλιο και δημόσιος χώρος αναψυχής παραμένει μέχρι και σήμερα.

Στην πλατεία υπάρχουν:

Το **μαρμάρινο μνημείο της Εθνικής Αντίστασης**, το γνωστό **σιντριβάνι** με το **γλυπτό της Νύμφης** που κρατά το κέρα της Αμάλθειας, έργο του Γάλλου γλύπτη Pierre Loison, ο **ανδριάντας του Ανδρέα Μιχαλακόπουλου** και πολλά εντυπωσιακά νεοκλασικά αρχοντικά γύρω της, στα οποία διέμεναν πλούσιοι έμποροι της Πάτρας που ευημερούσαν και άνθιζαν οικονομικά.

Η πλατεία Τριών Συμμάχων

- ❖ Η **Πλατεία Τριών Συμμάχων** είναι από τις πιο γνωστές και κεντρικές πλατείες της Πάτρας. Κατασκευάστηκε το 1876. Αρχικά ονομαζόταν <<**Πλατεία Τελωνείου**>>. Το σημερινό της όνομα είναι αφιερωμένο στις τρεις Μεγάλες Δυνάμεις {Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία} οι οποίες ως σύμμαχοι της Ελλάδας συνέβαλαν στη νίκη κατά των Τούρκων στη ναυμαχία του Ναυαρίνου στις 20 Οκτώβρη 1827.
- ❖ Βρίσκεται στο τέρμα του πεζοδρόμου της οδού Αγ. Νικολάου, δίπλα στο λιμάνι και απέναντι από τον ιστορικό σιδηροδρομικό σταθμό. Επίσης λόγω της θέσης της, αποτελεί πολυσύχναστο πέρασμα καθώς συνδέει το κέντρο της πόλης με το παραλιακό μέτωπο και το Μώλο της Αγίου Νικολάου.
- ❖ Περιμετρικά της πλατείας υπήρχαν επιβλητικά νεοκλασικά κτήρια που χρησίμευαν κυρίως ως ξενοδοχεία, πολλά από τα οποία σώζονται ως σήμερα με νέες χρήσεις που και καλύπτουν τις οικονομικές, επιχειρηματικές και εμπορικές ανάγκες της πόλης.
- ❖ Τέλος, ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της πλατείας είναι το **Άνθινο Ρολόι** που αποτελεί το σήμα κατατεθέν της πλατείας. Βρίσκεται στο κέντρο της, είναι διακοσμημένο με λουλούδια και αποτελεί αγαπημένο σημείο συνάντησης.

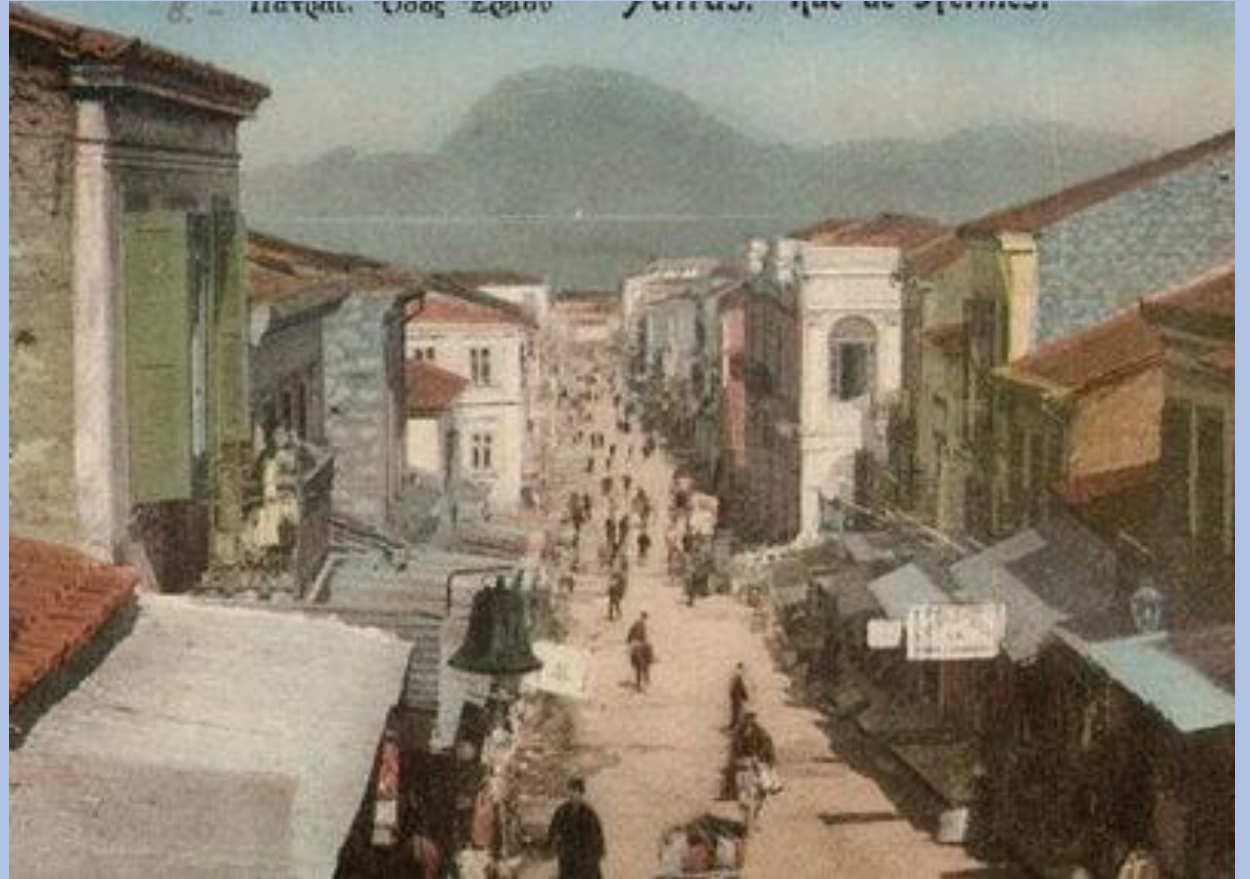

Η πλατεία Καποδιστρίου (Ιωάννη Καποδίστρια). Το Μαρκάτο

- ❖ Η **πλατεία Καποδίστρια**, γνωστή και ως «**Μαρκάτο**» βρίσκεται στο άνω άκρο της οδού Ερμού, στο κέντρο της Πάτρας. Αποτελεί ιστορικό εμπορικό και οικονομικό κόμβο της Ελλάδας, εφόσον λειτούργησε ως δημόσια αγορά κατά τον 19ο αιώνα.
- ❖ Η πλατεία Καποδίστρια φέρει το όνομα του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας, **Ιωάννη Καποδίστρια**, του οποίου υπάρχει προτομή στην πλατεία. Το όνομα αποδόθηκε στην πλατεία με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του 1972 προς τιμήν αυτού, ο οποίος ίδρυσε την Κάτω Πόλη.

- ❖ Βέβαια, ο κόσμος την αποκαλεί **«Μαρκάτο»**, από τη λατινική λέξη Mercurius (Ερμής). Δηλαδή, είναι η πλατεία του Ερμή, πλατεία της « Αγοράς ή Τροφίμων». Πιθανολογείται ότι ονομάστηκε έτσι μετά την απελευθέρωση από Κεφαλλονίτες και Ζακυνθινούς. Εκεί δημιουργήθηκε η πρώτη αγορά της Κάτω Πόλης και εγκαταστάθηκαν Επτανήσιοι έμποροι κατά τον 19ο αιώνα.
- ❖ Η **πλατεία Καποδίστρια**, καθώς και τμήματα των πασίγνωστων οδών Ερμού και Υψηλάντου, θεωρούνται ως σημαντικοί τόποι μνήμης, διότι αποτελούν σημαντικά σημεία της πόλης, όπου συγκεντρωνόταν στο παρελθόν μεγάλο μέρος της πολιτιστικής, οικονομικής και εμπορικής κίνησης της Πάτρας.

Το παλιό δημαρχείο της Πάτρας

- ❖ **Χρονολογία:** Κτίστηκε γύρω στο **1880** (την περίοδο της μεγάλης ακμής της Πάτρας λόγω του εμπορίου σταφίδας).
- ❖ **Αρχική Χρήση:** Δεν κτίστηκε ως δημαρχείο!
Ήταν η πολυτελής κατοικία του πλούσιου εμπόρου **Ιωάννη Μακρυγιάννη**.
- ❖ Το κτήριο αγοράστηκε από τον Δήμο Πατρέων επί δημαρχίας **Δημητρίου Βότση** (περίπου το 1897) για να στεγάσει τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς το προηγούμενο δημαρχείο ήταν ανεπαρκές.

Τοποθεσία: Βρίσκεται στην οδό Μαιζώνος 108.

Αρχιτεκτονική & Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά

- ❖ Πρόκειται για ένα κλασικό δείγμα **Νεοκλασισμού**
- ❖ Διαθέτει εντυπωσιακές **οροφωγραφίες** και τοιχογραφίες που αντανακλούν την αισθητική της αστικής τάξης του 19ου αιώνα.

- ❖ Το μπαλκόνι του έχει ταυτιστεί με τις ιστορικές του ομιλίες, ειδικά κατά τις δεκαετίες του '50 και του '60 .
- ❖ Παρά τις ανάγκες για μεγαλύτερους χώρους, το κτήριο της Μαιζώνας παρέμεινε το επίκεντρο της πολιτικής ζωής για πάνω από έναν αιώνα, καθώς η μεταφορά στο νέο Δημαρχείο (Αρσάκειο) ολοκληρώθηκε μόλις στις μέρες μας. Έτσι, όλες οι ιστορικές ομιλίες της οικογένειας Παπανδρέου ταυτίστηκαν με το εμβληματικό μπαλκόνι του 19ου αιώνα.

Το Θέατρο «Απόλλων»

- ❖ Το **Θέατρο Απόλλων** χτίστηκε το 1871–1872 σε σχέδια του διάσημου αρχιτέκτονα **Ernst Ziller**, ο οποίος σχεδίασε πολλά γνωστά κτίρια στην Ελλάδα. Βρίσκεται στην **Πλατεία Γεωργίου Α΄** και θεωρείται μικρογραφία της περίφημης La Scala του Μιλάνου.
- ❖ Το κτήριο είναι **νεοκλασικού ρυθμού** και ξεχωρίζει για τη συμμετρική πρόσοψη, τα κομψά θεωρεία, τη χαρακτηριστική σκηνή και την εξαιρετική ακουστική του.

- ❖ Το εσωτερικό του είναι πολυτελές, με κόκκινα καθίσματα, χρυσές λεπτομέρειες και ξύλινα διακοσμητικά στοιχεία.
- ❖ Για την ανέγερση του θεάτρου συστήθηκε επιτροπή αποτελούμενη από εύπορους Πατριούς με την υποχρέωση να αποπερατωθεί αυτό σύντομα, όπως ακριβώς και έγινε.
- ❖ Στο θέατρο φιλοξενούνται **θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, πολιτιστικές εκδηλώσεις** και δράσεις του Πατρινού Καρναβαλιού.

Οικία Θωμοπούλου

- ❖ Η **Οικία Θωμόπουλου** στην Πάτρα αποτελεί ένα από τα πιο εμβληματικά αρχιτεκτονικά μνημεία της πόλης, άρρηκτα συνδεδεμένο με την αστική και πολιτιστική της ανάπτυξη κατά τον 19ο αιώνα.
- ❖ **Τοποθεσία:** Βρίσκεται στη βόρεια πλευρά της κεντρικής Πλατείας Γεωργίου Α΄.
- ❖ **Αρχιτέκτονας & Έτος:** Είναι έργο του διάσημου Σάξονα αρχιτέκτονα Έρνστ Τσίλλερ και κατασκευάστηκε το 1870.

Η οικία Παπαγιάννη

- ❖ Η **οικία Παπαγιάννη** είναι ένα ιστορικό νεοκλασικό αστικό κτήριο στο κέντρο της Πάτρας, σχεδιασμένο από τον πολυφημισμένο αρχιτέκτονα **Ερνέστο Τσίλερ**.
- ❖ Κατασκευάστηκε μεταξύ των ετών 1868-1880. Οι **οροφograφίες** στο εσωτερικό του είναι εξαιρετικής ομορφιάς. Στο ισόγειο υπάρχουν **στοές** με τοξωτά ανοίγματα και στον τρίτο όροφο **κεραμικά κολωνάκια** και **αγαλματίδια**.
- ❖ Το κτήριο αποτέλεσε κατοικία του μεγαλέμπορα Παπαγιάννη, ο οποίος στις αρχές του 20^{ου} αιώνα χρεοκόπησε και το άφησε.
- ❖ Πέρασε στην ιδιοκτησία της Σταφιδικής Τράπεζας και το 1911 αγοράστηκε από τον εμπορικό σύλλογο «Ερμή».

Εμπορικός Σύλλογος Πάτρας «Ερμής»

- ❖ Ο **Εμπορικός Σύλλογος Πάτρας «Ερμής»** βρίσκεται στο επάνω μέρος τις Πλατείας Γεωργίου Α΄. Το νεοκλασικό αυτό κτήριο σχεδιασμένο το 1870 έχει χαρακτηριστεί ως έργο Τέχνης.
- ❖ Αποτελεί ένα αρχιτεκτονικό κόσμημα , κληροδότημα της Πάτρας , της άλλης ακμάζουσας αστικής τάξης που πλούτισε από το εμπόριο της σταφίδας. Τα μέλη του ήταν έμποροι βιομήχανοι και τραπεζίτες.
- ❖ Η στοά αποτελείται από τόξοστοιχία με μεγάλα ανοίγματα και στηρίζεται από έξι τετράγωνης διατομής υποστυλώματα. Στο τελείωμα του κτιρίου υπάρχει διακοσμητική ταινία , γείσο και μαρμάρينو στηθαίο με κολωνάκια κα πήλινα διακοσμητικά στοιχεία.

Η οικία Περιβολαρόπουλου

- ❖ Η **οικία Περιβολαρόπουλου** πρόκειται για ένα δείγμα διώροφης νεοκλασικής κατοικίας. Το κτήριο ξεχωρίζει για τα **νεοκλασικά στοιχεία του**, όπως η συμμετρία, τα διακοσμητικά μπαλκόνια και οι προσεγγμένες λεπτομέρειες στην πρόσοψη.
- ❖ Στην όψη του κτηρίου που βρίσκεται επί της Αγίου Νικολάου υπάρχει η χαρακτηριστική στοά σχηματιζόμενη από μαρμάρινους κίονες ιωνικού ρυθμού και ζωγραφικές παραστάσεις στο εσωτερικό, ενώ στην άλλη επί της Μαιζώνος το κτήριο στηρίζεται σε πεσσούς κορινθιακού ρυθμού.
- ❖ Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αετώματα στα υπέρθυρα των ανοιγμάτων, οι μαρμάρινοι εξώστες και τα φουρούσια με τα νεοκλασικά κιγκλιδώματα, οι διακοσμητικές ταινίες.

- ❖ Η **Οικία Περιβολαρόπουλου** βοηθά στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και δείχνει τον τρόπο ζωής και την αισθητική των ανθρώπων εκείνης της εποχής. Η προστασία τέτοιων κτιρίων είναι σημαντική, γιατί συνδέει το παρελθόν με το παρόν και διατηρεί ζωντανή την ιστορική μνήμη της πόλης. Δεν αποτελεί μόνο ένα όμορφο νεοκλασικό κτίριο, αλλά και ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορίας της Πάτρας.

Το «ξενοδοχείον της Αγγλίας»

- ❖ Το ιστορικό <<Ξενοδοχείον Αγγλίας>> ήταν το πρώτο ξενοδοχείο της Πελοποννήσου, χτισμένο στην Πάτρα το 1837. Βρίσκεται στην οδό Αγίου Ανδρέου 26 και Κολοκοτρώνη.
- ❖ Το ξενοδοχείο φιλοξενούσε εμπόρους, ταξιδιώτες και ξένους επισκέπτες που έφταναν στην Πάτρα από το λιμάνι. Το κτίριο αποτελείται από ισόγειο με τρεις ορόφους. Η είσοδος του ξενοδοχείου βρίσκεται από την πλευρά του Αγ. Ανδρέα και διατηρεί μέχρι και σήμερα το αρχικό της στέγαστρο.
- ❖ Η πρόσοψη ήταν συμμετρική και επιβλητική, με μεγάλα ψηλά παράθυρα και μπαλκόνια που είχαν μεταλλικά διακοσμητικά κιγκλιδώματα.
- ❖ Στο εσωτερικό υπάρχει η ίδια αυστηρή αντίληψη στη διακόσμηση που εκφράζεται με τη μεγάλη μαρμάρινη σκάλα που οδηγεί στους ορόφους και σχέδια διακοσμητικά από ξύλινους πηχίσκους.

- ❖ Δεν υπάρχουν σίγουρες πληροφορίες για τον αρχιτέκτονα, όμως ακολουθούσε τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα που ήταν δημοφιλή τότε. Πρόκειται για αξιόλογο κτίριο στο οποίο το 1837 είχε εγκατασταθεί η οικογένεια του Μανουήλ Γερούση που ανέδειξε πολλούς επιφανείς Πατριούς.
- ❖ Το 1870 μετατράπηκε σε ξενοδοχείο με το όνομα <<Ξενοδοχείο Αγγλία>>, το πρώτο ξενοδοχείο που κτίστηκε στην Πελοπόννησο.
- ❖ Σήμερα το κτίριο δεν λειτουργεί ως ξενοδοχείο, αλλά αποτελεί διατηρητέο μνημείο, όπου στεγάζεται κατάστημα της Eurobank.

Φωτογραφίες από τη βόλτα μας!!!

Η εκπόνηση της εργασίας έγινε από τους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου:

Γ1

Τέτα Ανδρέας και Αθανασόπουλος Νίκος : «Η Πλατεία Γεωργίου»

Βαγενά Ναυσικά και Χουντή Έλενα: «Η οικία Παπαγιάννη» και Εμπορικός Σύλλογος Πάτρας «Ερμής»

Μητροπούλου Αρετή και Ζεύλα Βασιλική: «Η πλατεία Βασιλίσσης Όλγας»

Γ2

Ανδρουτσοπούλου Ολυμπία: «Η πλατεία Καποδιστρίου (Ιωάννη Καποδίστρια).Το Μαρκάτο»

Δανιήλ Μαρία και Δημοπούλου Μαρία: «Η οικία Περιβολαρόπουλου»

Δελδήμου Αγγελική και Βρακατσέλη Χαρά: «Η πλατεία Τριών Συμμάχων και «Το «ξενοδοχείον της Αγγλίας»

Γ4

Σπυροπούλου Αλεξάνδρα: « Η πλατεία Τριών Συμμάχων»

Σταθοπούλου Άννα-Μαρία και Λαμπροπούλου Ευδοκία: «Το παλιό δημαρχείο της Πάτρας»

Ροκανά Θεώνη: «Οικία Θωμοπούλου»

Σκόνδρα Αγγελική: «Το Θέατρο «Απόλλων»

Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν τις πληροφορίες έχουν ληφθεί από τους ίδιους τους μαθητές (ελάχιστες προέρχονται από το διαδίκτυο) κατά τη διάρκεια της περιήγησής μας στο κέντρο της πόλης, στην οποία μας συνόδευσε και ο υποδιευθυντής του σχολείου μας, Βασίλης Κρίθης.

Υπεύθυνη Εκπαιδευτικός και Επιμέλεια παρουσίασης: Αγγελική Φωτοπούλου